

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETO AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kauno technologijos universiteto akademinės etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) nustato pagrindinius Kauno technologijos universiteto (toliau – Universitetas) bendruomenės kultūros, pagarbos, tolerancijos ir pasitikėjimu grįstų tarpusavio santykių, veiklos skaidrumo ir akademinio sąžiningumo etikos standartus.

2. Kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Kauno technologijos universiteto statutu, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikoje galiojančiais teisės aktais bei bendraisiais teisės principais.

3. Kodekso tikslas – nustatyti etiško akademinio elgesio normas ir skatinti vieningai suprantamą akademinės etikos principų turinį visiems Universiteto bendruomenės nariams.

4. Kodekso uždaviniai:

4.1. ginti Universiteto bendruomenės narių poreikius ir interesus, derinti atskirų bendruomenės narių bei Universiteto elgseną su visuomenės vertybėmis ir akademinės etikos principais;

4.2. būti pagrindiniu akademinės etikos užtikrinimo įrankiu Universitete;

4.3. palaikyti aukštus profesinius ir etinius Universiteto bendruomenės narių standartus;

4.4. skatinti ir padėti Universiteto bendruomenės nariams suvokti savo socialinę atsakomybę prieš valstybę, visuomenę, bendruomenę ir atskirus individus;

4.5. skatinti mokslinių tyrimų, dėstyimo ir mokymosi laisvę, skatinti teigiamą Universiteto įvaizdį visuomenėje;

4.6. formuoti ir stiprinti Universiteto reputaciją bei stiprinti bendruomenės lojalumą jam;

4.7. užtikrinti Universiteto bendruomenės veiklos skaidrumą;

4.8. įtvirtinti drausmines priemones už Kodekso normų pažeidimą;

5. Su akademinė etika susijusios sąvokos:

5.1. **Universiteto bendruomenė** – tai bendruomenė, kurią sudaro akademinė bendruomenė, administracijos ir kitų neakademiinių padalinių darbuotojai. Akademinę bendruomenę sudaro studentai, dėstytojai, mokslo darbuotojai, kiti tyrėjai ir profesorai emeritai.

5.2. **Akademinė etika** – Universiteto bendruomenės pripažįstamos moralinės vertybės, kurių yra laikomasi.

5.3. **Akademinės etikos pažeidimas** – veiksmas ar bandymas jį atlikti, kuris pažeidžia akademinį sąžiningumą ir gali sukelti nesąžiningą akademinį pranašumą ar žalą Universiteto bendruomenės ar visuomenės nariui.

5.4. **Akademinis sąžiningumas** – etikos ir profesinių principų, standartų ir praktikų laikymasis ir nuosekli vertybių sistema sprendimams priimti bei įveiklinti dėstyimo, mokslinių tyrimų ir studijų srityje.

5.5. **Aplaidumas** – vangumas laikantis civilinės atsakomybės standarto, sukeliantis žalą asmeniui ar organizacijai.

5.6. **Atsakomybė** – pareiga elgtis sąžiningai.

5.7. **Duomenų falsifikavimas** – nepagrįstas manipuliavimas mokslinių tyrimų duomenimis siekiant sudaryti klaidinantį išpūdį.

5.8. **Universiteto akademinės etikos kolegija** – Universiteto senato patvirtintas organas, inicijuojantis Universiteto bendruomenės akademinės etikos raštingumo, svarstantis su akademinė etika susijusius pažeidimus.

5.9. **Intelektinė nuosavybė** – teisiškai pripažinta protinės veiklos rezultatų nuosavybė.

5.10. **Interesų konfliktas** – padėtis, kai dėl finansinių ar asmeninių išpareigojimų arba kitų aplinkybių susidaro prielaidos priimti nepagrįstą sprendimą ar pažeisti objektyvumą.

5.11. **Korupcija** – piktnaudžiavimas patikėta galia siekiant asmeninės naudos.

5.12. **Mobingas** – bet koks ir bet kokios formos įžeidžiantis, užgaulus ar bet koks piktnaudžiaujamo pobūdžio pasikartojantis elgesys, nukreiptas prieš atskirą (-us) darbuotoją (-us), kuriuo pažeidžiama darbuotojo profesinė, materialinė ir socialinė ar psichologinė gerovė, sukliamas poveikis psichinei ar fizinei sveikatai, reputacijai, mažinamas darbuotojo produktyvumas.

5.13. **Mokslinė apgaulė** – tyčinė apgavystė moksliniuose tyrimuose pažeidžiant jų etiką.

5.14. **Moralinės vertybės** – principų, kuriais naudojasi atskiri asmenys ar jų grupės, siekdami atskirti gerą ir blogą elgesį, visuma.

5.15. **Neetiška autorystė** – asmens, kuris neprisidėjo prie mokslinio tyrimo kaip jo autorius, įtraukimas į bendraautorius; asmens, kuris prisidėjo prie mokslinio tyrimo, neįtraukimas į jo bendraautorius; nepagrįstas ir netinkamas autorių eiliškumo pakeitimas; prie mokslinio tyrimo ir (ar) rankraščio rengimo prisidėjusių asmenų pašalinimas iš vėlesnių publikacijų pasinaudojant asmens, nepelnytai įtraukiamo į tų publikacijų bendraautorius, galia; asmens įtraukimas į bendraautorius be jo sutikimo.

5.16. **Nepotizmas** – favoritizmo forma, pažįstamų ir šeimos narių santykiai, kai oficialias pareigas einantis asmuo naudojami savo galia ir autoritetu, siekdamas, kad jo šeimos nariui ar draugui būtų suteikta išimtis, nors jo (jos) kvalifikacija yra netinkama ar jis (ji) to nenusipelnė.

5.17. **Pagarba** – kitų žmonių orumo ir fizinės bei psichologinės gerovės paaisymas.

5.18. **Nešališkumas atliekant mokslinį tyrimą** – nepriklausomumas ir objektyvumas atliekant mokslinį tyrimą ir bendraujant su kitomis suinteresuotosiomis šalimis.

5.19. **Pasitikėjimas** – principas, kai visi švietimo ir mokslo dalyviai gali pasikliauti vieni kitų dorumu, teisingumu ir sąžiningumu.

5.20. **Plagiatas** – kitų autorių parengto kūrinio pateikimas kaip savo tinkamai nenurodant šaltinių, kuriais buvo remiamasi.

5.21. **Pranešimas** – informacijos apie organizacijos (ar jos partnerių) veiklos aplaidumą ar piktnaudžiavimą, kuris kelia grėsmę asmenims, standartams, kokybei, sąžiningumui ar reputacijai ir kurį atskleidžia asmuo iš vidaus ar išorės gindamas viešąjį interesą, pateikimas.

5.22. **Principai** – vertybių ir bendro supratimo apie pageidaujamą elgesį visuma.

5.23. **Protekcionizmas** – favoritizmo forma, kai asmuo pasirenkamas dėl naudos arba jis išlaiko savo pareigas dėl priklausomybės ar ryšių nepaisant jo kvalifikacijos ar suteiktų vardų, laipsnių ar pan.

5.24. **Skaidrumas** – veiklų ir su jomis susijusių sprendimų, veikiančių akademinę bendruomenę ir visuomenę, atvirumas ir pasiryžimas juos visiškai, aiškiai, tiksliai, laiku ir sąžiningai atskleisti.

5.25. **Sukčiavimas** – apgaulinėjimas siekiant įgyti pranašumą sąžiningumo vertybes pažeidžiančiomis priemonėmis.

5.26. **Teisingumas** – vertinimo kriterijus, grindžiamas dorinėmis kategorijomis: gėriu, lygybe, žmogiškumu, protingumu, sąžiningumu ir kitomis.

5.27. Kitos Kodekse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme, kituose Lietuvos Respublikos ir Universiteto teisės aktuose.

6. Universiteto personalas, susijęs su mokslo, studijų ir administracine veikla, privalo laikytis Kodekso.

7. Universitete pripažįstamos Didžioji Europos universitetų ir Europos tyrėjų chartijos, Europos Sąjungos bendros studijų ir mokslinių tyrimų erdvės deklaracijos ir nuostatos, ugdoma ir gerbiama kompetencija, profesionalumas, iniciatyvumas, pareiškimas ir atsakomybė.

II SKYRIUS AKADEMINĖS ETIKOS PRINCIPAI

8. Universiteto bendruomenės narių santykiai grindžiami sąžiningumo, teisingumo, tarpusavio pagarbos ir pasitikėjimo, nešališkumo, lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principais:

8.1. **Sąžiningumo principas.** Akademinio sąžiningumo principas remiasi pagarba intelektualinei nuosavybei, viešųjų ir privačių interesų atskyrimu, teisingumu, vertinimo objektyvumu ir nešališkumu.

Akademiniam sąžiningumui prieštarauja:

8.1.1. plagijavimas, mokslo duomenų falsifikavimas ar sąmoningai neobjektyvus interpretavimas;

8.1.2. bendraautorystės primetimas naudojantis savo padėtimi, taip pat mokslinei veiklai talkinusių žmonių ar organizacijų įnašo neigimas arba nutylėjimas;

8.1.3. tiesioginių ir netiesioginių dovanų ar paslaugų už darbą, kurį vykdyti privalu pagal pareigas, priėmimas ar reikalavimas;

8.1.4. nesąžininga konkurencija;

8.1.5. naudojimasis balsavimo teise, kai Universitete sprendžiamas klausimas gali sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą;

8.1.6. duomenų klastojimas ir neobjektyvus vienašališkas jų interpretavimas.

8.2. **Pagarbos principas.** Universitete gerbiamas asmeninis konfidencialumas ir be asmens sutikimo neviešinama bet kokia su juo susijusi privati informacija. Universiteto bendruomenės nariai, skatindami pagarbą tarpusavio santykiuose, taip pat mokslinei veiklai, studijoms, su studijomis susijusiai veiklai ir kitoms veikloms (pvz., administracinei veiklai), privalo pripažinti ir gerbti žmogaus teises, išsakyti idėjas, pasiūlymus, pagrįstą kritiką, autorių teises ir pan. Universiteto bendruomenės nariai, įgyvendindami savo teises ir pareigas, privalo puoselėti tarpusavio pasitikėjimo kultūrą, kurioje skatinama laisvė keistis idėjomis ir sudaromos savirealizacijos sąlygos.

Akademinei etikai (pagarbos principui) prieštarauja:

8.2.1. veiksmai, turintys priekabiavimo, bauginimo ar kitokio neigiamo poveikio požymių;

8.2.2. nepagarbus elgesys, sukeliantis emocinę įtampą, bauginantis ar žeminantis;

8.2.3. asmeninės informacijos apie bendruomenės narį atskleidimas ir jos naudojimas studijų ar mokslo procese be to asmens sutikimo;

8.2.4. informacijos apie studentų akademinį vertinimą ar nuobaudas atskleidimas fiziniams ir juridiniams asmenims nesant tam specialaus pagrindo (studento sutikimo, teisinio pagrindo, naudos studentui) arba dėl numatomos žalos kitiems;

8.2.5. Universiteto bendruomenės narių lietimasis, nesant tam būtino pagrindo, lietimasis negavus narių sutikimo;

8.2.6. nepakantumas kito nuomonei ar argumentuotai kritikai.

8.3. **Teisingumo principas.** Universiteto bendruomenės nariai, siekdami teisingumo įgyvendinimo ir kurdami Universiteto bendruomenės narių tarpusavio ryšius, turi kurti objektyvius ir vienodus visiems bendruomenės nariams institucinius reikalavimus, praktiką ir procedūras, taip pat užtikrinti jų tinkamą įgyvendinimą.

Akademinei etikai (teisingumo principui) prieštarauja:

8.3.1. naudojimasis darbine padėtimi ar Universiteto materialinių išteklių naudojimas ne pagal paskirtį dėl asmeninių paskatų;

8.3.2. sukčiavimas ar sukčiavimo toleravimas.

8.4. Lygiateisiškumo principas. Universiteto bendruomenės nariai yra lygūs prieš nacionalinius teisės aktus, LR Mokslo ir studijų įstatyme patvirtintus teisės aktus, taip pat prieš institucijos vadovus, t. y. draudžiama iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai. Tai nereiškia, kad yra uždraustas skirtingų sąlygų taikymas ar tapačių santykių skirtingas reglamentavimas, tačiau jis galimas tik esant objektyvioms ir pagrįstoms priežastims. Universiteto bendruomenės nariai nediskriminuoja ir neįžeidinėja vienas kito kalba, veiksmais ar akademinio vertinimu dėl amžiaus, lyties, lytinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar etninės priklausomybės, tautybės, religijos ar įsitikinimų, šeiminės padėties, darbo pobūdžio.

Akademinei etikai (lygiateisiškumo principui) prieštarauja:

- 8.4.1. bendruomenės narių žeminimas, perdėtas biurokratizmas naudojantis savo viršenybe (pvz., einamomis pareigomis);
- 8.4.2. bendruomenės narių gebėjimų, pažiūrų ar asmeninių savybių menkinimas;
- 8.4.3. vertinimas, pagrįstas asmeniniu ar ideologiniu santykiu, o ne pateikto darbo kokybe;
- 8.4.4. visiems skirtos informacijos nuslėpimas ar iškraipymas;
- 8.4.5. kitam bendruomenės nariui daromas spaudimas siekiant nepelnyto įvertinimo arba norint puoselėti nesąžiningus akademinis veiksmus;
- 8.4.6. konfidencialios informacijos apie bendruomenės narius paviešinimas ir aptarinėjimas, išskyrus atvejus, kai tokia informacija viešinama Universiteto nustatyta tvarka ir tokios informacijos aptarimas yra būtinas sprendžiant tinkamumo eiti pareigas klausimus;
- 8.4.7. elgesio, kuris pažeidžia žmogaus teises ar orumą, toleravimas;
- 8.4.8. fizinis ir psichologinis smurtas, vykdomas asmenų, su kuriais sieja darbinė veikla, atžvilgiu;
- 8.4.9. tinkamų sąlygų nesudarymas studentams, turintiems specialiųjų poreikių (pvz., regėjimo, klausos, judėjimo ar kitą negalią), kad vertinimo metu jie galėtų atlikti užduotis;
- 8.4.10. bendruomenės narių diskriminavimas bet kokia forma, taip pat tokio diskriminavimo toleravimas.

8.5. Lojalumo principas. Lojalumo principas remiasi kolegialumu, akademinio solidarumu ir pagarba Universitetui ir jo bendruomenei, kurios viena iš raiškos formų – problemų sprendimo Universiteto viduje prioritetas. Bendruomenės nariai yra lojalūs Universiteto misijai ir vertybėms, paiso Universiteto bendrųjų interesų, padeda įgyvendinti Universiteto keliamus tikslus ir yra nešališki priimdami sprendimus.

Lojalumo principo pažeidimu nelaikomas informacijos apie Universiteto bendruomenės narių neteisėtus veiksmus ar aplaidumą atskleidimas, siekiant užkirsti tokiam elgesiui kelią. Akademinei etikai (lojalumo principui) prieštarauja:

- 8.5.1. profesinė konkurencija tarp kolegų, pažeidžiant sąžiningo elgesio reikalavimus, dalyvaujant neteisėtuose, neskaidriuose sandoriuose, eskaluojant konfliktus;
- 8.5.2. Universiteto vardo žeminimas dėl netinkamo bendruomenės nario elgesio, akademinės drausmės pažeidimų Universitete ir už jo ribų bei kita Universitetui žalinga veikla, nepateisinanti bendruomenės narių lūkesčių;
- 8.5.3. neteisingos, sąmoningai klaidinančios ar konfidencialios informacijos apie Universitetą ar jo bendruomenės narius paviešinimas;
- 8.5.4. Universiteto problemų aptarimas kitose institucijose ar viešai, neišnaudojus galimybių išspręsti problemas Universiteto viduje.

8.6. Akademinės laisvės principas. Akademinė laisvė – žodžio ir įsitikinimų laisvė, laisvė turėti ir reikšti kritinį požiūrį, atviro dialogo kultūra keičiantis idėjoms. Universiteto bendruomenės nariai turi galimybę laisvai ir atvirai reikšti savo požiūrį ir kritines mintis, laisvai keistis idėjomis, burtis į mokslo grupes, rinktis tyrimų ir kūrybos tematiką ir metodus, studijų tikslus ir metodus. Kiekvieno Universiteto

bendruomenės nario atsakingas naudojimas savo laisve suprantamas kaip būtinybė pripažinti tokią pat ir kitų bendruomenės narių laisvę.

Kiekvienas Universiteto bendruomenės narys inicijuodamas, vykdydamas ir padėdamas vykdyti projektus, mokslinius tyrimus ar bandymus, siejamus su Universiteto vardu, užtikrina, kad jie ir jų rezultatai atitiktų Universiteto bendruosius interesus; nenaudoja Universiteto vardo politinei, religinei ar privačiai komercinei veiklai; nevaržo kitų bendruomenės narių akademinės laisvės naudodamasis tarnybine padėtimi.

Akademinės laisvės (ir atsakomybės) principui prieštarauja:

8.6.1. bet kurio bendruomenės nario teisės išsakyti ir ginti savo nuomonę sąmoningas ribojimas arba ignoravimas priimant sprendimus;

8.6.2. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

8.6.3. sąmoningas neteisingos informacijos (netiesos), žinių, duomenų ir kt. skleidimas, neobjektyvumas;

8.6.4. sąmoningas dalyvavimas veiklose, kurios susijusios su žala Universitetui, žmogui, gamtai, visuomenei ar kultūrai.

8.7. **Atsakomybės principas.** Akademinę laisvę lydi atsakomybė, susijusi su tolerancija kitokiai nuomonei, pagarba kitam požiūriui ir atviro dialogo kultūrai. Atsakomybės principas įgyvendinamas, kai Universiteto bendruomenės nariai, skatindami vienas kitą būti atsakingais už savo veiksmus, ne tik patys laikosi etiško elgesio reikalavimų mokslinių tyrimų, studijų, dėstymo bei kitų akademinų veiklų (pvz., administravimo veiklos) srityse, bet ir reikalauja tiek asmeninės, tiek bendros atsakomybės iš kitų Universiteto bendruomenės narių. Bendruomenės nariai skatinami atsakingai naudoti ir tausoti Universiteto materialiuosius, medžiaginius ir finansinius išteklius ir naudoti juos tik Universiteto, kaip institucijos, prisiimtų įsipareigojimų tikslais.

Atsakomybės principui prieštarauja:

8.7.1. Universiteto materialieji ir kiti išteklių naudojami politinei veiklai, privačiam verslui ar asmeniniams poreikiams tenkinti;

8.7.2. piktnaudžiaujama Universiteto vidaus išteklių;

8.7.3. tyčia niokojamas Universiteto turtas.

III SKYRIUS DRAUSMINĖS PRIEMONĖS

9. Nuobaudų skyrimą reglamentuoja Kauno technologijos universiteto akademinų nuobaudų skyrimo, keitimo ir panaikinimo tvarkos aprašas.

IV SKYRIUS AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSO LAIKYMO SI PRIEŽIŪRA

10. Akademinės etikos kodekso laikymosi priežiūrą užtikrina Akademinės etikos kolegija. Kolegija veikia pagal pripažintus etikos principus ir praktiką, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aukštojo mokslo įstatymu ir kitais teisės aktais, Kauno technologijos universiteto statutu, Kodeksu ir Etikos kolegijos veiklos nuostatais.

11. Akademinės etikos kolegijos formavimas, veiklos funkcijos ir darbo organizavimas apibrėžti Kauno technologijos universiteto Akademinės etikos kolegijos veiklos nuostatuose.

12. Akademinės etikos kolegija nagrinėja skundus, pareiškimus pagal jai nustatytą kompetenciją ir priima sprendimą uždarame posėdyje ne vėliau kaip per mėnesį nuo galimo akademinės etikos pažeidimo paaikšėjimo. Anoniminiai pareiškimai nenagrinėjami. Susidūrus su atveju, nepriskirtinu

atitinkamo darinio kompetencijai, turimą informaciją apie galimą pažeidimą perduoda kompetentingam Universiteto darbuotojui, padaliniui ar valstybinei institucijai.

13. Akademinės etikos kolegija rengia metinę savo veiklos ataskaitą ir per 3 mėn. nuo kalendorinių metų pabaigos teikia ją rektoriui, o iki balandžio 1 dienos ją paskelbia Universiteto intranete. Privaloma ataskaitos dalis – rekomendacijos bendruomenei, kaip stiprinti akademinės etikos kodekso nuostatų įgyvendinimą.

14. Dirbtinio intelekto nuostatos apibrėžtos Dirbtinio intelekto etiško naudojimo mokslo ir studijų procese gairėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus 2024 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. V-14.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Kiekvienas Universiteto bendruomenės narys, pradėjęs dirbti, eiti pareigas ar studijuoti Universitete, turi būti supažindintas su Kodeksu.

16. Kiekvienas Universiteto bendruomenės narys įsipareigoja laikytis šiame Kodekse išdėstytų elgesio normų ir principų, netoleruoti jo pažeidimų Universitete ar už jo ribų.

17. Kodekso peržiūrą atlieka ir jo įgyvendinimą užtikrina Akademinės etikos kolegija, patvirtinta Senato ir veikianti pagal Senato patvirtintus nuostatus.

18. Apie Kodekso pažeidimą bendruomenės nariai turi informuoti Akademinės etikos kolegiją raštu, pranešimą išsiųsdami el. pašto adresu etikos.kolegija@ktu.lt.

19. Kodeksas skelbiamas viešai Universiteto tinklalapyje.
